

Päästökaupan (ETS1) markkinavakausvarannossa olevien päästöoikeuksien mitätöinnin lopettaminen, U 29/2026 vp

Eduskunnan ympäristövaliokunnan kirjallinen kuuleminen 19.5.2026

EU:n komissio ehdotti huhtikuussa muutosta markkinavakausvarantopäätökseen, jonka mukaan varantoon siirrettävät päästöoikeudet pysyisivät voimassa, eikä niitä mitätöitäisi.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on sitoutunut kunnianhimoiseen EU:n energia-, ympäristö- ja ilmastopolitiikkaan, jota on toteutettava Euroopan kilpailukykyä, tuottavuutta ja turvallisuutta vahvistavilla keinoilla. Puhtaassa siirtymässä on merkittävää kasvupotentiaalia ja uusia vientimahdollisuuksia suomalaisille yrityksille.

EK painottaa päästökaupan merkitystä ilmastopolitiikan ensisijaisena välineenä ja puh-
taiden investointien vauhdittajana. Kaudelle 2031–2040 päästökauppaa on uudistet-
tava, sillä nykysääntelyllä päästökatto laskee nollaan kauden lopulla. EK pitää tärkeänä,
että päästökauppa tuottaa jatkossakin päästövähennyksiä markkinaehtoisesti ja kilpai-
lukyky säilyttäen.

EK suhtautuu myönteisesti komission esitykseen luopua markkinavakausvarannossa olevien päästöoikeuksien mitätöinnistä ja tukee Suomen kantaa.

EK korostaa, että EU:n päästökauppa on luonteeltaan kumulatiivinen järjestelmä, jossa
päästökaupan tavoite ja päästökatto (päästöoikeuksien määrä kunakin vuonna) on po-
liittisesti sovittu etukäteen, viimeksi vuosille 2020, 2030 ja nyt valmistelussa on tavoite
vuodelle 2040.

Markkinavakausvarantoa tulee muokata sopimaan paremmin väheneviin päästöoi-
keusmääriin, sillä se on rakennettu ylijäämän hallitsemiseen. Varannon tulee edelleen-
kin tasoittaa poikkeuksellisia markkinatilanteita päästöoikeuksien määrään perustuen,
ei hintaan. Markkinavakausvarannon sääntöjen tulee tukea päästökaupan markkinaeh-
toista ja kustannustehokasta toimintaa sekä estää tarpeettomia hintavaihteluita, jotka
heikentävät teollisuuden ja energiajärjestelmän investointien edellytyksiä.

Markkinavakausvarannossa tapahtuva päästöoikeuksien mitätöinti on tosiasiallisesti
kiristänyt sovittua tavoitetta jälkikäteen, minkä vuoksi EK on suhtautunut mitätöintiin
kielteisesti. Nyt ehdotettu muutos palauttaa järjestelmän peruslogiikan siihen, että
kerran sovittu tavoitetaso säilyy ennallaan ja päästökaupan ohjaus perustuu markki-
naehtoiseen ja ennakoitavaan niukkuuteen.

EK pitää tärkeänä, että EU:n päästökauppajärjestelmää kehitetään tavalla, joka vahvis-
taa pitkän aikavälin ennakoitavuutta, investointivarmuutta ja energiajärjestelmän

häiriönsietokykyä 2030-luvulla, kun päästöoikeuksien kokonaismäärä vähenee ja niukuus kasvaa.

EK korostaa lisäksi, että mahdollisia jatkomuutoksia päästökaupan ja markkinavakaustavarannon sääntelyyn olisi tärkeää arvioida huolellisten ja läpinäkyvien komission vaikutusarvioiden pohjalta, jotta päätöksenteossa voidaan kokonaisvaltaisesti huomioida ilmastotavoitteet, kilpailukyky ja huoltovarmuus.

Lisätietoa: EK:n pääviestejä päästökaupan uudistusesitykseen (tulossa 15.7.2026)

Nyky säännöillä päästöoikeudet loppuvat jo vuonna 2039, vaikka vaikeasti vähennettäviä päästöjä on vielä jäljellä. EK näkee, että

1. päästökaton tulisi laskea nykyistä loivemmin kohti sovittua tavoitetta.
2. hiilidioksidin talteenoton, käytön ja varastoinnin kaltaiset uudet teknologiat ja innovaatiot on kyettävä hyödyntämään täysimääräisesti.
3. kansainvälisiä ilmastoyksiköitä tulisi voida hyödyntää päästökaupassa rajallisessa määrin, mikäli huolellinen vaikutusarviointi sitä puoltaa.

Eurooppa tarvitsee tehokkaat keinot estää hiilivuodon riskiä eli teollisuuden ja päästöjen siirtymistä Euroopan ulkopuolelle. EK näkee, että

- päästöoikeuksien ilmaisjaon riittävyys olisi varmistettava sellaisille energiaintensivisille yrityksille, jotka kilpailevat globaalissa markkinassa.
- kansallisesti olisi tärkeää jatkaa energiavaltaisen teollisuuden sähköistämistukea (rahoitus saatavissa huutokauppatuloista).